

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 12.

A szegény nép megélhetése.

— A háziipar fejlesztése. —

Lassankint mindszélesebb körben belátják, hogy az u. n. falusi népet nem lehet tovább magára hagyni, hanem fontos állami érdek parancsolja, hogy helyes, céltudatos szociálpolitikával elősegítsük megélhetését s megmentjük a pusztulástól.

Hajdanában, még néhány évtizeddel ezelőtt is, a nyári gazdasági munka biztosította egész évi megélhetését, de a különféle csapások, a folyton súlyosbodó terhek a nyomorba taszítják, a kivándorlásra ösztönzik a föld népét, az ország fajmagyar lakosságát.

A kormány keresi a módokat, amelyekkel elősegíthetné a földmivelő nép boldogulását, de a kérdés oly mélyen fekvő s a megoldása oly nehéz, hogy annak teljes sikerét nem is remélhetjük, csak oda kell törekednünk, hogy legalább részben segítve legyen népünkön.

Ma úgy áll a helyzet, hogy a földmiveléssel foglalkozónak csak nyáron van keresete, míg a telet, az év egy igen tekintélyes részét tétlenül, vagy legalább is nem jövedelmező foglalkozással tölti el.

Háziipari foglalkozása, amelyből télen is pénzt kereshet, csak egy-egy vidéknek van. Az is primitív, abban a régi keretben mozog, amiben egy századdal ezelőtt volt s nem fejlődött. S a fejlődésre nincs is meg a kedv és a hajlam, mivel a

háziipari cikkeknek nincsen meg a kellő piacuk.

A földmivelésügyi kormány az utóbbi időben több irányban megtette a kezdeményező lépést, hogy segítsen ezen a szomorú állapoton, de még eddig alig volt eredménye.

A nép nem hiszi, hogy háziipari képzelményeiből tisztességes megélhetést biztosíthatna magának s csak inkább szokásból, mert elődeitől is úgy látta, foglalkozik háziiparral s azt a legközelebb eső vásáron igyekszik értékesíteni.

Pedig éppen Biharmegyében is, igen számottevő háziipari forgalmat lehetne teremteni a meglevő, kezdetleges háziipari munkákból. Egy-egy vidék gyékény, szalma, vesszőfonás, favilla-készítés, kerékgyártó munkák előállítására, vas munkák, szövés stb. által most elenyésző csekély keresetre tesz szert, holott kellő utbaigazítással, tanácsokkal szép eredményeket lehetne elérni s a nép tisztességes, nagyon is számottevő keresethez jutna.

Csak hogy ehhez az volna a legszükségesebb, hogy a nép vezetésére hivatottak, a hatóságok jóakaró buzditással, felvilágosítással, erkölcsi támogatással segítsék a szegény népet. Ezt azonban nem teszik s így hiába rendez a miniszter háziipari kiállítást, hiába akar piacot teremteni a háziipari cikkeknek, a háziipar nem fejlődik s a szegény népen nem lesz segítve. Mert nincs aki tudatára ébresztené annak, hogy a házi iparból több jövedelmet is lehet produkálni,

mint amit kap, ha elad egy szekérkast vagy egy gyékényt. Nincs aki ösztönözze, hogy minél csinosabb, izlésebb munkára törekedjen, mert annak meg lesz a gyümölcse.

A nép így el van maradva s tudatlanságában nem méltányolja kellőleg a kormány legjobb törekvéseit sem, amelyről a vezetésével megbízott közegektől még kellő felvilágosítást sem nyer.

Eklátáns példa van erre nézve előttünk.

A földmivelésügyi miniszter intézkedéséből a keresk. és iparkamara felkérte a főszolgabírákat, hogy hassanak oda, miszerint a tervbe vett háziipari kiállításra az egyes vidékek lakosai mintákat küldjenek be s nyilatkozzanak arra nézve, hogy a beküldött cikkek közül évenként mennyit tudnának eladásra készíteni s milyen áron.

S az eredmény két füzfaszék és egy kas. Hol van a megye többi fajtájú háziipara? Pedig alig hihető, hogy egy kis buzditással nem lehetett volna egy szép kollekciót összehozni.

Népünk maradiságát és a kellő felvilágosítás hiányát élénken illusztrálja az a megtörtént eset, hogy egy vidéki aszszony nem volt hajlandó a kiállítás céljaira ingyen átadni az általa behozott gyékény-szatyort és gyékényt, csak ha megfizetik előre az árát. Továbbá százával történő megrendelésnél magasabb összeget kért darabjáért, mintha egyenkint megveszik tőle.

Mindaddig nem is változnak ezek az

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Európa és Kína.

Európai ember szemében a földkerekségnek egyik legérdekesebb nemzete kétségkívül a kínai. Kínáról, a „középpont birodalmáról” Marco Polótól kezdve mindenkor a legsajátságosabb nézetek voltak Európában elterjedve. A regéknek, fantasztikus meséknek volt mindig hazája ez az óriási birodalom, amely egymagában is egy külön, önálló világot képezett, amely csak a múlt század folyamán nyílt meg Európa számára.

Az első kutatók, akik komolyan foglalkoztak Kínával, eloszlatták ugyan ezeket a meséket, de más, nem kevésbé csodálatos dolgokkal ismertették meg az európai világot. Kitűnt, hogy ennek az óriási birodalomnak több lakossága van, mint egész Európának együttvéve, hogy kultúrája magas fokot állott már akkor, mikor a mai Francia- és Németország őserdeiben a kőkorszak embere harcolt a bő-

lénnyel és a barlangi medvével. Kultúrájának ősrégi voltával talán csak Egyiptomét lehetne összemérni. És mégis sajátságos államrendszere folytán haladás megállt, mintegy megkövesedett, a multak alkotásai Kínában túlélték idejüket és ott az új szellem a reformok érvényesülését lehetetlenné tette.

Hogy pedig ez lehetséges volt, az csak népének a multak hagyományaihoz való merev ragaszkodásában, minden újítástól való teljes idegenkedésében találja magyarázatát. A kínai kultúra, államrendszer már Krisztus előtt kétezer évvel teljesen kialakult és azóta ugyiszlóval semmiféle idegen behatás nem érte. Földrajzi helyzete Kínát teljesen magára utalta. Keleten a tenger, északon és nyugaton óriási sivatagok, pusztaságok, délen a föld leghatalmasabb hegységei választották el a körülakó népektől. A természeti akadályokon kívül pedig válaszfalat vont a kínai és a környező népek között jóval korábban kifejlődött műveltsége is. A kínai lenézte a barbárokat és elzárkózott előlük, északon pedig, ahol egyedül

volt megközelíthető a szárazföld felől, felépítette a hatalmas kínai falat, mely azóta ugyiszlóval szimboluma lett a merevségnek és elzárkózottságnak.

Hogy miként alakult meg a kínai birodalom azt nem tudjuk. Az orientálisták azt mondják, hogy a kínai nemzet különféle népek keverékéből jött létre. Igazolják ezt azok a nagy nyelvi különbségek, amelyek oly nagyok, hogy Kína különböző vidékeinek lakosai meg sem értik egymást. Curzon, a mostani indiai angol alkirály, aki mint követ, hosszabb ideig élt Pekingben, azt írja, hogy észak-kínai szolgája a kantoni és hongkongi kínaiakkal csak az angol nyelv közvetítésével tudott érintkezni. Kínát nemcsak földrajzi, hanem etnografiai és nyelvi tekintetben is a nyugatról keletre vonuló hegység két egymástól élesen elkülönített részre osztja. Szokás, sajátság, nyelv, életmód, merőben eltérő e két területen. A hidegebb klímájú Észak-Kína a gabonafélék hazája, lakosainak életmódja is ahhoz idomul. Dél-Kína éghajlata ellenben meleg, esős. Talaját legnagyobb rész-

Meglepő olcsó árak Hegedüs Ármin Magyar Divatcsarnokában. Közmondássá vált már ma a Magyar Divatcsarnok olcsósága

Hol egy mrr. tenis flanel — — — — — 09 kr.	Egy teljes blousra szép plüsch flanel — — — 45 kr.	Kész blousok, aljak, alszöszöknnyák,
Egy ruhára loden posztó — — — — — 1 frt. 08 kr.	Egy „ „ jó piké barchet — — — — — 75 kr.	(zsupónok) kötények.
Egy mtr. angol ruha kelme — — — — — 53 kr.	Egy „ „ zepfér excentrikus minta — — — 49 kr.	Hasonló olcsó árban.

Tisztelettel: **Hegedüs Ármin MAGYAR DIVATCSARNOKA** 898. Szent László-tér.
 (Sas-szálloda kapuja mellett.)

állapotok, míg a nép vezetésére hivatott tényezők csak parancsolói, nem pedig jó-akaró támogatói, vezérei, tanácsadói lesznek a népnek.

A háziipar fejlesztése csak egyik tényezője a nép boldogulásának, de száz- ezrekre menő becsületes kereslethez juttathatja a tömérdek teherrel már ugys agyonsanyargatott magyar népet.

Ennek pedig megélhetés kell, nem kortes beszéd. *Vid.—*

Volt képviselők a rendőrség előtt.

A rendőrség ma délelőtt idézte meg azokat a képviselőket, akiket még a nov. 18-iki rombolás miatt eddig nem hallgathatott ki. Idé- zőt kaptak ez alkalommal Fernbach Péter, En- drey Gyula, gróf Bethlen István és Bálint, to- vábbá Kaas Ivor. Utóbbi alig lépkedve, súlyos betegen tért vissza vidéki kortesutjáról, de azért megjelent a rendőrség előtt, hogy kihall- gatását eszközölhessék.

A román nemzeti program.

A nagyszabasi választói gyűlésen, melyet Vlád Aurél hívott egybe, kitűnt, hogy a román- nok erőszakkal is megakarják valósítani ter- veiket.

A már közölt programot 78 szóval 11 ellenében elfogadták. Világos, hogy ezzel a román nemzeti izgatás ismét olyan ténre lépett, amely az állam méltósága érdekében a legszí- gorubb megtorlást teszi szükségessé.

A kormány félhivatalos lapja a »M. Nem- zet«, is elismeri, hogy ha a közölt programot tényleg felállították, úgy ez »vakmerő támadás a magyar állam ellen« és ha abban a közölt pontozatok tényleg befoglaltatnak, »alig lehet benne kétség, hogy a kormány azokkal szem- ben a legintranzigensebb álláspontra helyezke- dik s a leghatékonyabb eszközökkel utját fogja állani minden oly törekvésnek, amely a magyar állam szuverénitása és egysége ellen irányulna.«

ben a vizet át nem eresztő agyag képezi, úgy, hogy földje kiválóan alkalmas a rizstermelésre. Népe élénkebb, mozgékonyabb, mint az észak- kinai, több az élelmesség, a kereskedői szellem benne. Ennek a vidéknek a lakosa testesíti meg az európai előtt az igazi keleti, sárga em- ber típusát.

Hosszu századok folyamán e két merőben eltérő vidék lakossága között éles ellentétek fejlődtek ki, amelyek nem egyszer nyílt ellen- ségeskedésre is vezettek. És hogy Kína a maga laza szervezetével ilyen óriási területen egységes állam tudott maradni, azt csak a mandarinok sajátos kasztrendszere okozta. Közönségesen Európában azt hiszik, hogy a mandarin Kinában állami hivatalnok, egy-egy tartománynak a kor- mányzója, pedig nem az. A mandarin tulajdon- képpen tudós, akit tudása képesít arra, hogy az állam kormányzásában részt vegyen. Kinában az előrehaladás, a magasabb állami hivatalokra való feljutás senki előtt sincsen elzárva. Az érvényesülés mindenkinek lehetővé van téve, ha felső tudományosság különböző fokozatain

Készülődések a választásokra.

Biharvármegyében január 26-án, tehát ugyanazon napon, mint Nagyváradon, lesznek a képviselő választások.

Egyes választókerületekben még mindig nem állapodtak meg a jelöltekben. Ugy látszik, Ugrán Lóránd Dezső nem lép fel, hanem a függetlenségi párt más jelöltet állít. Valószínű- leg ma fognak jelöltni.

Báró Wesselényi Ferencz fellépése Ugrán, csak hiób hír volt.

Bölcsey Józsefet a függetlenségi községek- ben nem fogadják valami szívesen.

Hosszu-Pályiban Marjai Péternek valószí- nűleg nem lesz ellenjelöltje.

Margitán. (Express értesítés.) Szatmári Mór, a kerület függetlenségi jelöltje már be- járta kerületének jórészét s a tapasztalt han- gulatból ítélve, hívei biztosra veszik győzelmét. Eddig a következő helyeken mondta el pro- grammbeszédét: Bályok, Széplak, Baromlak, Várviz, Papfalva, Almaszeg, Középes, Almás, Szoldobágy, Bozsaly, Tóti, Cséhtelek, Bisztra- Ujfalu, Felső-Ábrány, Széltalló, Bártfala, Déda, Lúki, Dizers, Szunyogd, Kohány. Minden egyes községben a leglelkesebben fogadták s a vá- lasztók egyenként s külön-külön megfogadták, hogy kitartanak a 48-as zászló mellett. A kor- mánypárt ezzel szemben, mint hírlík, erőszak és vesztegetés fegyveréhez nyul. Jellemző pél- dául, hogy Feilitzsch szerdai programbeszé- dére egyetlen magyar embert sem tudtak fogni, ellenben sikerült a jegyzőknek becsődi- teniök egy csomó oláht — nagy részük nem is volt választó — és ezeket is csak úgy, hogy a jegyzők maguk fogadták fel a fuvarosokat, napidijakat adtak és ételt, italt ígértek. Mind- ezek után pedig legkomikusabb az, hogy a na- pidijas hallgatóság az egész programbeszéd folyamán Szatmárit éljenzte. A programbe- széd után közel 400 oláht étellel és rengeteg itallal láttak el, úgy, hogy késő estig folyt a dinom-dánom a Margit-szállóban és a berugott atyafiakat, akik Szatmári miatt parázs vereke-

dést is rögtönöztek, csak csendőri karhatalom- mal lehetett eltávolítani.

Távozáskor derős jelenetek folytak le. A jól belakmározott választók, a mint kocsijukra ültek, *elöszedték a gondosan begöngyölt Szat- mári zászlót* és azt magasan lobogtatva nevetve hajtottak el.

Szatmári Mór a margittai kerületben rend- kívüli népszerűségnek örvend. Vele szemben az egész kerületben *nagy pénzekről* rebesgetnek és Feilitzsch hívei rá se hederitenek a magyar választókra, hanem a románokra vetették rá magukat és a kerületben valóságos anarchisz- tikus állapotokat teremtettek. Szatmári Mór tegnap a következő táviratot intézte a minisz- terelnökhöz:

Nagyméltósága

gróf Tisza István miniszterelnök urnak

Budapest.

Miniszterelnök ur kijelentette ünnepélyesen, hogy a választásoknál csak nemes, törvényes fegyverekkel fog dolgozni. Ő Felsége is a nem- zeti akarat nyilvánításáról szóló trónbeszédében. Adom tudtára, hogy a margittai kerületben a jegyző urak sokkal tovább mennek a meg- győzésnél, mert fenyegetőznek, itatnak. Mihály Jakab alsódernai aszfaltgyáros és pártja sorra járja a kerületbeli korcsmárosokat, Nyisztor Lajos főszolgabíró nevében jelentgetve ki, hogy attól, *aki a kormánypárt mellett nem dolgozik, elveszik az italmerési jogot*. Az nem lévén sem becsületes, sem törvényes, kérem sürgős intéz- kedését. Kiváló tisztelettel

Szatmári Mór.

Számtalan panasz van azért, hogy a fő- szolgabírók mindig a kormány jelöltjei mellett vannak s állandó kísérik a kortes uton.

Az ország különböző részéről a következő jelölésekről értesülünk:

Az ellenzék vezérő bizottsága Kossuth Ferencz elnökle alatt tegnap értekezletet tar- tott, melyen gróf Batthyány Tivadar, Rakovszky István, Polónyi Géza, Ugron Gábor és Tóth János vettek részt. A vezérő-bizottság ülése alatt egymást érte a küldöttség.

Az első Békésről jött és Kecskeméthy

sikerrel át tud vergődni. Ez a felső oktatás pedig Kinában mindenütt egységes; egységessé teszik azt az évezredek óta változatlanul fenn- álló császári iskolák. Kinában a nyelv külön- böző, az írás azonban, amely nem betűkből, hanem jelekből áll, egységes. Kína különböző vidékeinek lakossága például más-más szavakkal fejezi ki az ember fogalmát, az írásjegyet azon- ban, amelyet ennek a fogalomnak a jelölésére alkalmaznak, mindenütt egy és azonos.

Ennek a sajátos jegyekkel való írásnak a rendszere már félezer esztendővel Krisztus előtt le volt fektetve Kína nagy vallásalapító- jának, Konfucziusnak műveiben és azóta csak lényegtelen változások történtek rajta. Az ő művei képezik ma is Kinában a tudományok egyedüli forrását és így a közös tudományos- ság által összekapcsolt tudós hivatalnoki kaszt biztosította évezredek óta Kinának az egy- ségét.

Természeténél fogva ez a mandarin-kaszt mindig konzervatív volt és megmentette Kinát a széttűléstől, másrészt azonban a mandarin-

rendszer okozta Kinának ma tapasztalható tel- jes állami és társadalmi rothadását. A kínai tudósok, akik egyuttal az államnak is legfőbb hivatalnokai voltak, még abban az időben, mi- kor tényleg messze fölülmultak minden tekin- tetben minden más nemzetet, elmerültek saját legfőbbkétebbnek tartott tudományosságuk bámulatába és minthogy idegenekkel nem érint- keztek, maradiakká lettek és végre tényleg el- maradtak a gyorsabban fejlődő európai kultúra mellett.

Barbárnak mondtak és lenéztek mindenkit, aki nem ismerte Konfuczius tanításait. Így történt, hogy mikor a mult század ötvenes éveiben az angolok a pekingi udvart arra kény- szerítették, hogy több kínai kikötőt a szabad kereskedelemnek megnyisson, európaiak és ki- naiak egyaránt barbároknak nézték egy- mást.

Természetesen ilyen véleménynyel csak a magasabb társadalmi osztályok voltak az euró- paiak felől.

A szegény földhözragadt kínai paraszt,

IZZÓLÁMPÁK.

MODERN

CSILLÁROK NAGY RAKTÁRA.

Költségelőirányzatokkal

. szívesen szolgálunk

Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat

Fő-utca Moskovits-fele ház.

Széchenyi szállodával szemben

TELEFON 509.

TELEFON 509.

Steiner Ernő, okl. mérnök. Nagyvárad.

Villamos világítási cikkek.

Elvállalja villamos világítási be- rendezések, elektromotorok-, táv- beszélők-, jelző-készülékek stb.

Mérnöki és mindeme szakba vágó tervezé- sek és munkálatok műszakilag tökéletes kivitelét.

Ferencz volt képviselővel és mostani függetlenségi jelölttel szemben dr. Török Gábor ügyvéd, függetlenségi jelölt támogatását kérte a bizottságtól. Kossuth Ferencz megígérte nekik, hogy a kérdésben a bizottság semleges marad.

Gönczről gróf Károlyi Sándor ellen tiltakozni jött el a függetlenségi polgárok nagy deputációja. Nekik negyvennyolcas jelölt kell s mindjárt ajánlották is dr. Nemes Bertalan budapesti ügyvédet.

Egy gyulai küldöttség jelöltet kért, amit kilátásba is helyezett nekik a bizottság, mely a következő jelölésekről vett tudomást.

Kolozsvárott az első kerületben az egyesült ellenzék jelöltje dr. Pisztor Mór egyetemi tanár, a másodikban báró Wesselényi Miklós. Csütörtökön jelölő értekezlet tartanak, amikor Barabás megérkezését várják.

A keszthelyi kerület polgárai értekezletükön gróf Batthyány József zelacsányi birtokost jelölték. A jelölt Tisza-ellenes 67-es programot hirdetett. A gyűlésen jelen volt függetlenségi választók megkérdezték tőle, hogy a vámtérlet kérdésében mi az álláspontja és megválasztása után nem fog-e a kormánypartba belépni? Mivel ezekre a kérdésekre nem válaszolt, óriási botrány támadt a teremben s az elnök bezárta az ülést. A függetlenségi választók most a vezérbizottságtól új jelöltet kérnek.

Nagy-Károlyban gróf Károlyi Istvánt jelölte az ellenzék. Gróf Károlyi viharos lelkesedés közben mondta a programbeszédet, melyben függetlenségi pártinak mondta magát.

Szirákról írják: Srite Alfréd ugyancsak dolgozik azon, hogy voltaképpen ellensúlyozza a kerület ellenzék hangulatát. Béren a kocsi-soknak husz korona borralalót osztogatott, a népnek száznegyven koronát ajándékozott, amiből bort vettek s olyan próbaválasztást rögtönöztek, hogy tizenhárom ember súlyosan megsebesült megválasztására azonban ennek dacára nincs kilátás.

A trencsénmegyei szövetség ellenzék e heti értekezletéből magyar-tót nyelvű kiáltványt bocsátott ki a választókhoz, amelyben felhívja őket, hogy csakis az ellenzéki jelöltekre szavazzanak. Eddigi megállapodás szerint három jelöltjük van: gróf Pongrácz János 48-as programmal Vágbeszterczén, Smialovszky Valér nemzeti programmal Zsolnán és Mednyánszky László medve-i földbirtokos a pucho-illavai kerületben.

Marosváráshely két kerületében Sándor János államtitkár és Nyíry Sándor honvédelmi miniszter ellen lépnek fel: Sebess Dénes és Bedőházy János. A hivatalos apparátus a legnagyobb mértékben működik. Plósz Sándor titkos rendeletet bocsátott: ki, amelyben Kozma főú-

gyészt és Tarnovszky Béla törvényszéki elnököt a tisztviselők megdolgozására szólítja fel. Hasonló felszólítást kapott a kereskedelmi minisztertől Balla Mihály vasuti főmérnök és Halász Gábor posta főnök is. A függetlenségi párt elnöksége gróf Lázár István főispán és Bernády István polgármester ellen ismételt visszaélések miatt följelentést tett.

Apatinból jelentik, hogy az ellenzék tegnap este tartotta jelölő gyűlését, amelyen dr. Stetz György apátkanonok elnökölt. Gróf Vigyázó Ferenczet táviratilag kéri fel, hogy a kerületbe jöjjön és fogadja el a jelöltséget.

Nyitrai Krausz János volt nyitrai alispán szabadelvűpárti jelölt a napokban tartotta Szeniczen programbeszédét, amelyen gróf Apponyi Antal jabloniczi földbirtokos is megjelent, ki a jelölt mellett foglalt állást.

Brezsóbánya szab. kir. városban a választók Osztruluczky Miklós szabadelvűpártit jelölték.

Nagyvárad város közgyűlése.

Csendes, szürke közgyűlése volt tegnap Nagyvárad város törvényhatóságának. Ez különben előre is látszott. Az elég bő tárgysorozatban alig akadt nagyobb érdekű dolog. Így aztán minden különösebb emóció nélkül estek túl a tanácskozáson, amely inkább referálás volt.

A közgyűlés lefolyásáról a következő tudósítást adjuk:

Dr. Bedőthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak: Bozóky Béla, dr. Dőri Ferencz, Fröhlich János, dr. Hoványi Géza, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, dr. Nagy Géza, Nozák Rezső, Papp Miklós, dr. Pácz Sándor, Schöpplin Ágoston, Sipos Orbán, Stark Gyula, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Beczkay Lajos, Czeglédy Sándor, Czeglédy Jeremiás, Fényes Manó, Déry János, dr. Halász Lajos, dr. Kecskeméti Lipót, Milibák József, dr. Radó Ignác, Schvartz Izidor, dr. Vucskies Gyula, Weisz Károly, Feldmann Izidor, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Heller Ede, Löwenstein Zsigmond, Moskovits Miksa, Reismann Mór, Schvartz Antal, dr. Tóth Ferencz, Weisz Mór, dr. Weisz Márton, Aufrecht Mór, Füchsl Mór, Guttmann József, dr. Gyémánt Jenő, Ince Lajos, Kiss Elek, dr. Kurländer Ede, Landler Ferencz, Miskolczy Barnabás, dr. Moskovits József, Moskovits Miksa, Moskovits Farkas, Munk Jakab, Nyíry György, Papp György, Plesz Aron, Rendes Vilmos, ifj. Rimanóczy Kálmán, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Steiner M. Albert, Ternyei Antal, Rimler Károly, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy

István, Elemér, Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy József, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, dr. Grám Károly, Sztarill János, Szántó Lajos, dr. Baróthy Akos, Kőszeghy József, Ragány János, Jablonszky Emil, Lakos Lajos.

A közgyűlés megnyitása után Bordé Ferencz főjegyző felolvasta a polgármester havi jelentését, amelynek a közigazgatásra vonatkozó adatait már közöltük.

Felemlíti a jelentés, hogy özv. Des Eshe-rolles-Kruspér Sándorné a szokásos karácsonyi vásár helyett gyűjtést indított a városi árvaház és a gyermekkórház javára s ennek eredményül 432 koronát, Sábel Kálmánné pedig a műkedvelői előadás jövedelméből a városi árvaház javára 105 koronát szolgáltatott át a polgármesternek. A László és Hunyady-malom igazgatósága pedig a városi szegények részére tett adományt.

Bejeleníti továbbá a polgármester Domokos Károly törvényhatósági bizottsági tag elhunytát, továbbá Pataky Károly városi fogalmazó lemondását. Végül a felvett jegyzőkönyv kapcsán bejeleníti, hogy a városi pénztárt megvizsgálta és rendben találta.

A jelentés kapcsán felszólalt Gábel Jakab s kifogásolja, hogy a múlt év december közepén elhunyt Domokos Károly bizottsági tag helyét csak a folyó év végén akarják betölteni. Ezt a törvénnyel ellenkezőnek látja, mert a törvény szerint az évközben megüresedett helyek töltendők be az év végén. Itt azonban másról van szó. Esetleg rendkívüli közgyűlésen kellett volna intézkedni. Kéri, hogy a v. velen-czei kerületben megüresedett hely betöltése iránt intézkedjék a tanács.

Rimler Károly azt vitatja, hogy a decemberi közgyűlés után történt a haláleset s így a múlt évben nem lehetett intézkedni. Különben a törvény szerint jártak el s így volt más esetben is.

Gábel Jakab ellenzi, hogy a törvénynek meg nem felelő magyarázatot adjanak.

Elnök ezután a polgármesteri jelentést elfogadottnak jelentette ki: az adományszavazatok és műkedvelőknek köszönetet szavaztak; a fogalmazói állás betöltését a februári közgyűlésre tűzték ki. Domokos Károly elhunytá felett a törvényhatóság részvétét jegyzőkönyvbe iktatják.

Kijelentette végül elnökölő főispán, hogy Gábel Jakab indítványát nem bocsáthatja szavazásra, mert a kérdésről nincsen említés a polgármester jelentésében. Az elmúlt évben lehetett volna a megüresedett hely betöltése iránt lépéseket tenni, de most már csak az év végén ejthetik meg a szavazást.

*

Az igazoló választmány beterjesztette jelentését a decemberben megválasztott városatyák igazolása tárgyában. — Tudomásul vették.

A központi választmány bemutatta az 1905 évi választók névjegyzékét — Tudomásul vették s a levéltárban helyezik el.

A szakbizottságok megalakítása.

Ezután azon szakbizottságokat alakították meg, a melyeknek megbízatása lejárt s a többi bizottságokban megüresedett helyeket töltötték be.

A polgármester javaslatára a szakbizottságokba a következő tagokat választották:

Függyi bizottság: Dr. Berkovics Ferencz, dr. Bozóky Alajos, dr. Adorján Emil, Frankó Endre, dr. Friedländer Sámuel, Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, dr. Gyémánt Jenő, dr. Kurländer Ede, Mezey Mihály, Mihelffy Adolf, dr. Mihelffy Lajos, dr. Molnár Imre, Rádl Ödön, Kiss Elek, Schütz Albert, Szokoly Tamás, dr. Stokker József, dr. Tóth Ferencz, dr. Sonnenfeld Zsigmond, dr. Várady Zsigmond.

Pénzügyi és gazdasági bizottság: Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Balog Döme, Déry János, dr. Pácz Sándor, Farkas Izidor, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Janky József, Aufrecht Mór, Kugler Albert, dr. Kurländer Ede, Lévy Zsigmond, Mihelffy Adolf, Milibák József, Moskovits Miksa, Moskovits Mór, dr. Molnár Imre, dr. Moskovits József, Fleischhakker Gyula, Reismann Mór, Steiner M. Albert, dr. Friedlän-

kereskedő, hajós, kuli, akinek keservesen kell küzdenie a túlnépesedés mellett létfenntartásáért, a tudósok veszekedéseivel soha nem törődött semmit. Előtte a fehér ember, akinek óriási nagy hajói, kitűnő fegyverei voltak, aki vasutakat épített, amelyeken füstölő mozdonyok húzták a kocsikat mindig rejtelmes, titokzatos hatalom volt, akit találóan nevezett el fehér ördögnek.

Európai utazók, akik Kinát alaposan ismerik, azt mondják, hogy ennek a terület és lakosság tekintetében óriási birodalomnak meghódítása semmi fáradsággal sem járna, ha a mandarinok ellentállásra nem tüzelnek a népet.

A kínai köznép alapján véve gyáva és minden iránt közönyös. Gondolkozását legutóbb találóan jellemezte egy Barzini Luigi nevű olasz újságíró, aki a most folyó japán-orosz háború folyamán a legelső európai volt, aki az oroszoknak Dél-Mandszuriából való kiszorítása után a Liaotung-félszigetet bejárta. Naplójában leírja, hogy mikor egyetlen szolga kíséretében bement egy kínai faluba, az egész lakosság elrejtőzött arra a hirre, hogy visszajöttek a loquopinok, a fehér emberek. Hosszu zörgetés, rábeszélés után végre egy kínai boltos ki merte dogni az ablakon a fejét és nagynehezen adott valami élelmiszert. Mikor látta, hogy nem bántják, válszolgatott a fehér ember kérdésére. Barzini, aki

kiváncsi volt, hogy a kínai köznép milyen véleményrel van a háborúról, megkérdezte, hogy milyen volt az oroszok uralma Mandszuriában. A kínai élt a gyanupörrel, hogy válaszáért megbüntetik és diplomatikusan így felelt:

— Uram, az oroszok nagyon jó emberek.

— Hát a japániai?

— A japániai is nagyon jó emberek.

Barzini, mikor látta, hogy a kínai nem mer nyíltan felelni, legalább azt akarta megtudni, hogy hallott-e valamit az ő hazájáról. Olaszországról.

Ennyi kérdés a kínait rémületbe ejtette, becsapta ablakát és úgy kiáltott ki:

Uram, nem hallottam semmit Olaszországról, hanem tudom, hogy akik ott laknak, azok is jó emberek.

Komoly oldalára fordítva azonban a kérdést, bizonyos, hogy a közönséges kínainak sok jó tulajdonsága is van. Kevés igényű, olcsó és mint a tapasztalatok igazolják, leggyakrabban jó munkás is. A sanghaji európai gyárosok nagyon meg vannak elégedve a gyáraikban alkalmazott kínai munkások ügyességével és szorgalmával.

der Sámuel, Szokoly Tamás, Ullmann Sándor, dr Várady Zsigmond.

Szépitési és közlekedési bizottság: Bozóky Béla, Bertsey György, Beczkay Lajos, Incze Lajos, Guttman József, dr Hoványi Géza, Heller Ede, Mezey Mihály, dr Molnár Imre, Moskovits Miksa, Rendes Vilmos, Ragány János, Rimanóczy Kálmán, Stark Gyula, dr Stokker József, Steiner M. Albert, Schwarcz Izidor, Száhlender Károly, Schöpflin Ágoston.

Közegészségügyi bizottság: Dr Altmann Jakab, dr Kazay Kálmán, dr Döry Ferencz, Sipos Orbán, Sulyok István, dr Weisz Márton, Stark Gyula, dr Vucskics Gyula, Molnár Lajos, dr Pácz Sándor, Rimler Károly Gerő Ármin főkapitány.

Vízvezetési, csatornázási és világítási bizottság: Bozóky Béla, Száhlender Károly, dr Berkovits Ferencz, Mezey Mihály, Guttmann József, dr Károly Irén.

Villamos mű felügyelő bizottság: Dr Károly Irén, Moskovits Miksa (gépészmérnök), dr Hoványi Géza, Farkas Izidor, Mihály Adolf, Bozóky Béla, Száhlender Károly, Lévy Zsigmond, Stern Hermann.

A községi iskolaszékbe a megüresedett egy helyre Sipos Orbánt választották.

Iparoktatási bizottság: Andriksa Károly, Auspitz Adolf, Jancsó Károly, Bérczy János, Bertsey György, Csák Máté, Cser János, Czegléd Jermiás, Diósy Soma, dr Edelmán Menyhért, Guttmann József, Hann Lajos, Gábel Jakab, dr Radó Ignác, Láng József, Lévy Márton, dr Mártonffy Bogdán, Mátéh Lajos, Fényes Manó, Miliák József, dr Molnár Imre, Nagy Lajos, Mártonffy Marcell, Öváry Lajos, dr Hoványi Géza, Pozsonyi László, id. Rimanóczy Kálmán, dr Sarkadi Lajos, Stern Hermann, Sulyok István, Stark Gyula, Széles Lajos, Sztarill János, Sztarill Ferencz, Tarsoly Ferencz, dr Döry Ferencz, dr Vucskics Gyula, Weisz Károly, dr Grósz Menyhért.

Alsófoku kereskedelmi iskolai bizottság: Elő János, dr Hoványi Géza, Kaczián Károly, Gábel Jakab, dr Mártonffy Bogdán, dr Molnár Imre, dr Moskovits József, dr Pácz Sándor, Stark Gyula, Szokoly Tamás, ifj. Ullmann Izidor, Wechsler Adolf.

Színügyi szakbizottság: Dr Hoványi Géza, Beczkay Lajos, dr Döry Ferencz, Farkas Izidor, dr Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, dr Halász Lajos, Hlatky Endre, Ländler Ferencz, dr Kurländer Ede, dr Mihály Lajos, Miskolczy Barnabás, dr Moskovits József, Rádl Ödön, dr Radó Ignác, Rimler Károly, dr Várady Zsigmond, Stark Gyula.

Vámkezelést ellenőrző bizottság: Balogh Döme, Mihály Adolf, Sulyok István, Schöpflin Ágoston, Schwartz Antal, Fényes Manó.

Kijelölő bizottság: Hlatky Endre, Mezey Mihály, Ritoók Zsigmond.

Igazoló választmány: Dr Berkovits Ferencz, Hlatky Endre, Mezey Mihály, Dr Molnár Imre, Mihály Adolf, dr Hoványi Géza, Schöpflin Ágoston, Száhlender Károly, Elnök: Frankó Endre.

Számonkérőszék: Hlatky Endre, Miskolczy Barnabás.

Borellenőrző bizottság: Bartsch Sándor, Balogh Döme, Guttmann József, Czegléd Sándor, Széles Lajos.

Városi árveház igazgató választmánya választott tagjai: Sulyok István, Gábel Jakab, dr Hoványi Gyula, Weisz Károly, dr Molnár Imre, Stark Gyula, dr Vucskics Gyula.

Gyermek-kórház igazgató választmánya: Dr Altmann Jakab, dr Hoványi Géza, Stark Gyula, dr Konrád Márk, Papp György, dr Vucskics Gyula.

Temető felügyelő bizottság: Dr Baróthy Akos, Gerő Ármin, dr Hoványi Gyula, dr Kecskeméti Lipót, Köszeghy József, Molnár Lajos, Papp György, Ragány János, Sulyok István, Schwartz Antal, dr Vucskics Gyula.

Csesztivő alapítvány felügyelő bizottsága: Kugler Albert, Beczkay Lajos, Molnár Lajos.

A tizedik gyógyszerár.

A tanács előterjesztette a belügyminiszter leiratát, amely szerint Hankovits Ferencznek

egy gyógyszerár felállítását engedélyezte Csillagvárosban. Ezzel egyidejűleg a szállási gyógyszerár beszüntetendő. A miniszter leiratát kiadták a polgármesternek, azzal, hogy figyelemmel kísérrje, miszerint a kikötött egy év alatt fel lesz-e állítva az új gyógyszerár.

Tisza köszönő leirata.

Bordé Ferencz főjegyző felolvasta gróf Tisza István miniszterelnök leiratát, amelyben köszönetet mond Nagy-Várad város törvényhatóságának, a hozzáintéztet bizalmi feliratért. — Tudomásul vették.

Pártolag vették tudomásul Torda-Aranyos vármegye közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához az 1883. XLIV. tcz. 49. §-ának módosítása tárgyában intéztet feliratát, — valamint Győr városnak a városokat terhelő állami közigazgatási kiadások megtérítése tárgyában a miniszterelnökhöz intéztet feliratát.

A villamos telepről.

A tanács előterjesztést tett a villamosmű szabályrendeletének 46. §-ában nyújtott kedvezménynek egy évre leendő meghosszabbítása iránt, vagyis akik 10 izzólámpát berendeznek az árammértő órát ingyen kapják.

Dr Döry Ferencz elfogadja ugyan a javaslatot, de élesen szölt a villamos műnél napirand levő üzemszavarokról. Nem akarja a villamosművet diskreditálni, de sürgeti az intézkedést a rendtelenségek ellen, mert csak így lehet a közönség bizalmát megerősíteni a villamosmű iránt.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy a tanács is a bajok elhárításán törekszik.

Beczkay Lajos a kis fogyasztók érdekén szölt fel.

Dr Friedländer Sámuel maliciózus beszédben fejtegeti, hogy az áram olcsóbbá tételére kell törekedni. Nagy fogyasztást kell szerezni. Ilyen volna a vízvezetési teleprnek villamos erőre berendezése, amelyről hallgat a tanács, továbbá a villamos vasut. Dicséri a minisztert a villamos vasut kérdéseért s üti a tanácsot, mert csak most látja, hogy a tanács huzta a vasut ügyét, a miniszter pedig most is záros határidő alatt követeli az engedély- okirat iránti kérvény beadását.

Rimler Károly méltatlannak mondja a Friedländer vádjait, mert éppen a város sürgetésére rendelte el a miniszter az engedély- okirat iránti kérvény beadását.

Dr Moskovits József a villamos mű érdekében kifogásolja a tanács előterjesztését. Nem elég, hogy tíz lámpa berendezését követeljük az ingyen óráhasználatnál, hanem bizonyos áramfogyasztást is kössenek ki.

Dr Hoványi Géza arra hivatkozik, hogy a villamosmű minden kedvezményt megad, amíg az lehetséges. A telepet nagyobbítani kell s ez nagy költséggel jár. Ezért ő is szükségesnek tartja, hogy az óra ingyenhasználatára legalább 10 normál láng fogyasztását kössék ki.

Köszeghy József indítványozza, hogy 10 darab 16 gyertyafényű lámpa használatát kössék ki. A törvényhatóság Köszeghy indítványával fogadta el a tanács javaslatát.

Gesztesi Ödön városi alszámvevőt nyugdíjazta. Ezzel kapcsolatban azonban utasították a városi tanácsot, hogy a nyugdíjszabályzat olyan módosítására tegyen előterjesztést, hogy ideiglenesen is lehessen városi tisztviselőket nyugdíjazni, mint az államnál be van hozva.

A piaci árusok helypénze.

A többi jelentéktelen ügyek letárgyalása után Gábel Jakab interpellált a piaci árusokra ujabban egy régi szabályzat alapján új év óta kirott óriási magas helypénzek szedése miatt Ezeknek a szegény embereknek a megélhetését támadja meg az új rend.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy a tanács már foglalkozik ezzel a kérdéssel s legközelebb az illetők érdekeinek figyelembe vételével oldják meg a kérdést.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Jan. 22. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Jan. 29. Kath. Kör közgyűlése.

Febr. 12. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr Károly Irén Előadása.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **S emélyi hir.** Dénes Károly, miniszteri számellenőr, aki a várad püspökség javainak átadásánál a számadásokat vezette, hivatalos minőségben Nagyváradra érkezett s a püspök Ő Excellenciájának vendége.

* **József főherczeg állapota.** A főherczeg állapotában az éjszaka kevés javulás állott be.

A főherczeg nyugodtabban töltötte az utolsó pár órát.

A kezelő orvos azonban ennek a javulásnak semmiféle fontosságot nem tulajdonít és el van készülve a katasztrófára, mely minden pillanatban várható. A király ideérkezése még megállapítva nincsen és valószínű, hogy ő fel- sége egyáltalán nem jön el Fiuméba. A sok tudakozódó között tegnap Vilmos császár ne- vében is tudakozódtak József főherczeg állapota után. József főherczeg egészségi állapotáról ma reggel 9 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: A főherczeg az éjjelt nyugtalanul töltötte. Az erőállapot kevésbé kielégítő, szív- működése meglehetősen jó és a táplálkozás elegendő. Hőmérséklete rendes. Dr Kiszelyék.

Éjjel érkezett telefonjelentésünk a főher- czeg állapotáról a következő:

József főherczeg állapota súlyosabbra for- dult. Ha a katasztrófa nem is következik be az éjjel, holnap biztosan be fog következni, mert a főherczeg baloldali szívhénulást kapott.

Táplálékot semmi módon sem vesz ma- gához a beteg s ez csak elősegíti a katasz- trófát, mely az orvosok véleménye szerint min- den pillanatban beállhat.

* Biharvármegye rendkívüli közgyű- lése.

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap, január 12-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Beöthy László főispán elnökölt s mintegy 40 bizottsági tag vett részt. A közgyű- lés egyedüli tárgya az új országgyűlést össze- hívó királyi kézirat volt, amelyet állva hallgat- tak meg s hódolattal vettek tudomásul. A kir, kéziratot kiadták a központi választmánynak, hogy a választásokra tegyék meg az előkészü- leteket. A rendkívüli közgyűlés alig tartott öt perczig. — A vármegye központi választmánya ma, pénteken, január 13-án délelőtt ülést tart, amelyen kitűzik a választások határnapját, meg- választják az elnököket jegyzőket s megteszik a szükséges intézkedéseket a választásokra. Mint halljuk, a választások Biharvármegyében ja- nuár 26-án lesznek.

* A debreczen-nagyléai vasut meghosszabbítása Székelyhidig.

A ke- reskedelmi miniszter a Debreczen—Nagy-Léa—Derecske helyi érdekű vasut-részcivilizációs- nak a vasut Nagy-Léa—Vértes állomásától Székelyhidig vezetendő gőzvasut építésére nézve az előmunkálatokat megadta. — Ez a vasut nem valami kedvező lesz Nagyváradra, mert Székelyhid és vidékének forgalmát Deb- reczenbe irányítja. Ugyanis Biharvármegye északi része már Debreczenbe gravitál.

*** Köztisztviselők szereplése a választásokon.** Tüzzel vassal megindult az alkotmányos küzdelem. Tisza és kormánya mindenképpen győztesen akar kikerülni a harcából s ezért nem lehet csodálni, ha a hivatalos körök is dolgoznak a kormány érdekében bár Tisza István miniszterelnök legalább látszólag minden alkalmat megragad annak nyilvánítására, hogy ő semmiben sem akarja a nemzet ítéletét befolyásolni a maga malmára. Erre akar mutatni legújabbán az összes megyei városi törvényhatóságokhoz intézett körrendelete is melyben a köztisztviselőknek alkalmazkodását a választásokkal szemben írja elő. A körrendeletben utal arra a miniszterelnök, hogy a megindult választási mozgalom fontos feladatokat hárít a tisztviselői karra. Ennek kettős szempontot kell szem előtt tartani. Egyfelől betartani a korlátozást, az alkotmányos jog gyakorlásánál, másfelől biztosítani a rend és közbátorságot, örködni a polgárság személy és vagyonbiztonsága s választók szabadsága fölött. A tisztviselőknél, mint a társadalom kiváló nemzeti politikai szempontból is becses elemének nincs tiltva egyéni nézetét nyilvánítani az alkotmányos jog gyakorlásánál. Az alkotmányos életből őket kizárni nem lehet. Utal a miniszterelnök az 1899-iki idevonatkozó törvényekre s kifejezést ad annak hogy a tisztviselőknél a választásnál arra kell ügyelni, hogy a választók szabad elhatározási jogok kellően védve legyen, hogy bármely oldalról jövő erőszakot idejében megakadályozzának és megtorlásuk iránt a lépéseket megtegyék. A tisztviselőkkel szemben, kik nem a törvény intézkedéseire alkalmazkodnak s talán a szenvedélyektől elragadtatják magukat, a miniszterelnök az eljárást megindítja. — Jónak látjuk ezzel kapcsolatban közölni az 1899. évi XV. t. c. 16 7. §-át. mely a következőket rendeli:

»Állami és törvényhatósági közhivatalnok a rendezett tanácsú városok polgármestere és rendőrkapitánya s a községi (kőr-) jegyző nem vehet részt politikai pártgyűlések összehívásában, nem lehet azoknak elnöke vagy jegyzője és tőlük megbízást el nem fogadhat; nem vehet részt a képviselő jelöltek körutazásában, továbbá valamely hatáskörébe eső cselekménye, vagy mulasztása, illetőleg ezekre vonatkozó ígéret vagy fenyegetése által, vagy általában hivatali állásának felhasználásával valamely választót bizonyos jelölt mellett vagy elleni szavazásra, vagy a szavazástól való tartózkodásra nem bírhat; nem rendezheti a választók összehívását és a választás székhelyére vezetését és azoknál nem működhet közre; a csendőrséget, rendőrséget, vagy a fegyveres erőt más célból, mint a csend és rend fentartása és a választói jog szabad gyakorlatának oltalma érdekében szabad gyakorlatának oltalma érdekében (3. § 11. pont) igénybe nem veheti, sem pedig az azok feletti rendelkezési jogot másra, mint hatósági közegre, sem egészben, sem részben át nem ruházhatja, végre a hivatali felelősség a neki alárendelt tisztviselőt nem utasíthatja arra nézve, hogy melyik jelölre szavazzon vagy ne szavazzon, hogy szavazási jogát egyáltalán és mikor gyakorolja vagy a szavazástól tartózkodjék, vagy, hogy befolyását valamely más módon az egyik vagy másik jelölt mellett, vagy a választóknak a szavazástól való tartózkodása érdekében érvényesítse. A ki ezen rendelkezéseibe ütköző cselekményt követ el, törvényt sért és hivatali esküjét szegi meg — és ezért börtön jár!

*** Az új vármegyei telefonállomások.** 1905. január 1-étől kezdve negyven új telefonállomás építését kezdték meg vármegyeszerte. Ezeknek az új állomásoknak kiépítését Biharvármegye törvényhatóságának őszi közgyűlése határozta el, melyen a törvényhatóság nagyobb

összeget is szavazott meg e célra. Az eddig gyakrabban uralkodó kemény időjárás s a gyakori havazások miatt nehezen folyik ugyan a munka, de remélhető, hogy február elsejétől kezdve már megnyílik a negyven új telefonállomás, melyet az érdekelt községek már örömmel várnak. Az iránt, hogy az új állomások az interurbánba bekapcsoltsanak, Schöpflin Ágoston nagyvárad m. kir. posta- és táviratigazgató mielőbb megteszi a szükséges lépéseket a kereskedelemügyi minisztériumban.

*** Fogalmazó választása a városnál.** Pataky Károly rendőrfogalmazó a nagyvárad rendőrség legkiválóbb, agilis tisztviselője tudvalevőleg kilépett a várostól s a csendőrség szolgálatába ment át. A Pataky távozásával megüresedett fogalmazói állást a február havi közgyűlésen töltik be választás útján. A pályázati kérvények február 4-éig bezárólag a főispánhoz nyújtandók be.

*** A villamos vasut engedélyokirata.** A nagyvárad villamos vasut ügyében a napokban említettük, hogy a kereskedelemügyi miniszter felhívta a vállalkozó közuti vasutársulatot, miszerint 15 napi záros határidő alatt kérje az építési engedély kiadását. Mint a polgármesterhez érkezett táviratból értesülünk, a közuti vasutársaság a miniszter felhívásának már eleget tett s a miniszter előtt fekszik hét évi vajadás után az engedélyt kérő beadvány. Ha a minisztériumban gyorsan elintéztést nyer az ügy, tavasszal hozzá kezdenének a vasut építéséhez. A szerződés szerint ugyanis az engedély-okirat kiadásától számított 16 munkahónap alatt az üzemet is köteles a közuti vasut a villamos vasutal megkezdeni.

*** Kedvező ajánlat sétatéri padok felállítására.** Szepessy Sándor budapesti cég érdekes ajánlatot tett tegnap Nagyvárad városának. Engedélyt kér arra, hogy a város sétaterein összesen száz darab vasszerkezetű, faülével s fa támlával ellátott padot állíthasson fel teljesen ingyen. Fényképen is bemutatja a felállítani szándékolt padok mintáját, amely igen tetszetős, különben a Budapest terein lévő padokhoz teljesen hasonló. Szepessy kötelező ígéretet tett, hogy 12 évig saját költségén jókarban tartja, ezután pedig szintén ingyen a város tulajdonába bocsátja. Ezzel szemben csupán a város hozzájárulását kéri ahhoz, hogy a padok támláján hirdetéseket alkalmazhasson, melyek azonban az ő tulajdonát képezik. Kifejezést ad annak ajánlatában, hogy a hirdetések is szép kivitelűek lesznek s minden padon csak egy hirdetés lesz. Nem lesznek tehát a padok izléstelenül összevissza pingálva. Továbbá csak azt kéri a várostól hogy ily módon padok felállítására k. zárólagos jogot adjon neki. Más tehát hasonló jogot ne élvezhessen. Szepessynek ily összeköttetése más várossal is van, sőt a külföldön is. Legutóbb Fiume város fogadta el ajánlatát. Az ajánlat igen kedvező a városra s azzal a tanács legközelebb foglalkozik.

*** Katonaság a választások színhe-lyén.** Még két hét múlva lesznek a választások, de már is nagyon harcziás a hangulat egyes kerületekben. Biharvármegye alispánja tegnap intézkedett, hogy egyes kerületekbe katonaság vonuljon ki. Ma, pénteken reggel gyalogság utazik ki a belényesi kerületbe, hír szerint azért, hogy a tárkányi és a többi függetlenségiakat megfélemlítsék. Ugyancsak ma megy ki a huszárság a tenkei választókerületbe.

*** Merénylet egy éjjeli őr ellen.** Beél községben a Pápa Zsigmond-féle korcsmában összeverekedtek az ott iddógáló paraszt legények. A nagy lármára az egyik éjjeli őr benézett a korcsmába, de vesztére, mert belülről valaki revolverből ráé lőtt. A súlyosan sérült embert rögtön ápolás alá vették. Hogy ki volt

a merénylő, azt eddig nem sikerült megtudni. A nagyvárad királyi ügyészség szigorú vizsgálatot rendelt el az ügyben.

*** A választások és a vasárnapi munkaszünet.** A kereskedelemügyi minisztérium hivatalosan tudatja, hogy a választási cikkek: lobogók és mindenféle jelvények előállítására nézve a választás tartamára felfüggesztette a vasárnapi munkaszünetet. — E rendelet szerint tehát a választás lezajlásáig minden közbeeső vasárnap, minden olyan munka, amely az említett áruk készítésére és elárúsítására vonatkozik, szabadon végezhető.

*** Hamis pénzek.** Az újbárai postán tegnap Kertész Sándor Zöldfa-utcai kereskedő Fekete Ármin nevű tanoncza egy hamis egyforintos tallért akart feladni, Azonban rajta vették, mert a hamis pénzt felismerték és a nyomban értesített rendőrség lefoglalta. — Ugyancsak lefoglalt tegnap délelőtt a rendőrség két darab hamis 5 koronást is a nagyvásártéren kofálkodó Lakatos Józsefné gyűmölcsárusnőtől. Lakatosnénál néhány nappal ezelőtt hamis 5 koronással fizetett valamelyik vevője; az asszony később vette észre, hogy hamis pénzzel megkárosították, azonban elhatározta, hogy várni fog addig a feljelentéssel, míg újabban nem hoznak hozzá hamis pénzt. Egyébiránt az első ízben kapott hamis 5 koronást megmutatta a vásártéri rendőrszemenek is. Ma d. e. Bohus András 37-ik gyalogezred 4. századbeli őrzővezetője 8 narancsot és félkilogram almát vásárolt Heller számvevő őrmestere részére, ennek megbízásából és az ettől kapott 5 koronással akart fizetni. Lakatos Józsefné azonnal látta, hogy az 5 koronás a multkorhoz teljesen hasonló hamis pénz és rögtön szólt a rendőrnök, ki a katonát Lakatosnéval együtt a rendőrségre felkísérte. Itt jegyzőkönyvileg kihallgatták az őrzővezetőt, ugyancsak Lakatosnét és a két darab hamispénzt a rendőrség elkobozta. További nyomozati eljárás folyamatban, annál is inkább, mivel a hamis 5 és 2 koronások utóbbi időben sűrűn hozatnak forgalomba.

*** Óvintézkedések a koleraveszedelem ellen.** Arról értesülünk, hogy a belügyminisztérium egészségügyi osztálya csendben és titokban óvintézkedéseket tesz az Oroszországból fenyegető kolera ellen. A belügyminisztérium megbízottai bejárják az egész országot, mindenütt adatokat vesznek föl és megvizsgálják, vajjon a hatóságok megteszik-e a szükséges intézkedéseket és vajjon a kórházak és barakok rendben vannak-e. Nincsen egyáltalában ok az aggodalomra de azért igen helyén való az óvintézkedés.

*** Meglopott mérnök.** Kerekes Ignác Berettyó-Társulati mérnök Lukács György-utca 6 szám alatti lakásából tegnapelőtt délelőtt 100 értékű télikabátját ellopta ismeretlen tettes. Nyomozat folyamatban.

x Első eset nálunk. Hogy egy kezdő kereskedő, ki alig pár hét óta fennálló üzletét *megnagyobbítani kénytelen.* Szívesen gratulálunk Klein Menyhért fiatal kereskedőnek, aki ezen eredményt csakis *izléses áruival, olcsó és lelkiismeretes kiszolgálásával érte el.* Kötelességünknek tartjuk, a t. hölgy közönség figyelmét ezen üzletre (Szent László-tér, Holdas-templom mellett) felhívni. 924.

x Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern helyiségemben minden szerdán este kitűnő tudós, májas, véres hurka és kolbász kapható. Ugy mint minden pénteken este halpaprikás. Ezenkívül bátorodom becses figyelmüket felhívni a kitűnő érmelléki, nagyvárad és aradi hegyaljai termelőktől beszerzett boraimra, melyet igen tisztelt vendégeim rendelkezésére bocsátom, gon jó reményben, hogy ugy mint eddig

ezentul is kérem becses pártfogásukat marad-
tam kiváló tisztelettel **Szabó Gyula** ven-
dégülös.

x Ritka kedvező alkalom kínálkozik
most tisztelt olvasóinknak, kézműáru szükség-
leteit beszerezni. A közkeveltségnek örvendő
s általános szolidaritásról s jó és finom áru-
ról elismert *Wallerstein Fülöp és fiai* cég
más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett
végeladást csinál s az egész raktár készletét,
gyári áron alól kiárusítja. Saját érdekében fel-
hívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a
ritka kedvező alkalomra.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: A vén leányok
Szombat: Fecskefészek.

Vén leányok.

Barrienak, a Vén leányok szerzőjének az
Egyenlőség nagy sikere óta már a neve is kész
sikert jelent. Elég volt a Vén leányokról kiírni,
hogy *Barrie* a szerzője s telt ház lett a foly-
tatása.

Pedig a Vén leányok még finomabb szö-
vész s így a színpad számára kevesebb sikerrel
kecsegtető darab, mint az Egyenlőség.

A mult század elején, a napoleoni háborúk
idejében játszik a darab. Két nővér éldegél
együtt: az idős Susan és a bájos, kaczagó,
szőkefürtű Phoebe. Phoebe szerelmes egy szeles
fiatalemberbe, Brownba, a nélkül, hogy ez ész-
revénne, vagy viszonzná az érzelmeket. Annyira
nem lát semmit, hogy éppen mikor Phoebe
már nyilatkozatot vár, Brown felcsap — kato-
nának. Susan és Phoebe egy negyedórával
előbb a menyasszonyi ruhát készítették, most
pedig búcsúznak, talán örökre.

Tíz év telt el. A waterlooi ütközet után
Brown kapitány félkarral hazatér a kis skót
városba s fölkeresi a két nővért az Uri-utczá-
ban. Micsoda változás! A gondtalan életnek
vége, a két nővér kénytelen tanítással fentar-
tani magát. Phoebe szőszke fürtjei nagy fej-
kötő alá rejtve, ő maga is bánatos, bús...
Brown le van verve; minő változás! Pedig ő a
két leányt el akarta vinni magával a waterlooi
diadal örömeire rendezett bálba.

Ekkor Phoebe egyet gondol s felöltözik
fiatalos ruhába. Szakasztott olyan, mint volt 10
évvél ezelőtt. Hogy Brown kapitányt félreve-
zesse, a saját unokahúgának adja ki magát. A
kapitány első látásra beleszeret s viszi a bálba.

A darab második felét az ál unokahu-
gocská miatt előálló félreértések és zavarok
teszik ki. Végre Brown észreveszi, hogy őt ru-
tul becsapták, de észreveszi azt is, hogy Phoebe
lelke fiatalabb, szebb, nemesebb mint valaha s
boldogan karonfogva hazaviszi Nellit, hogy
nőül vehesse Phoebe.

Poétikus, kedves dolog, de néhol tulságo-
san romantikus és érzélgős. Sok benne a néma-
jelenet is, a mit pedig hosszasan a közönség
nem bír. Mindezekben a rendezőségnek kellene
segítenie, de nem igen tette. Ezért aztán az
érzelmes részek elnyultak, a némajelenetek pe-
dig ásitással találkoztak.

Egyébként olyan remek szereposztással
ritkán adtak még darabot, mint a Vén leányo-
kat. Csupa elsőrendű erő, a kik a legkisebb
árnyalatig kidolgozták szerepüket. Mindenek
előtt a két nővér szerepében E. Kovács Mariska,
és Örfly Flóra is valósággal remekeltek. Any-
nyi érzést, igazságot és routinet vittek szere-
pükbe, hogy vidéki színpadon e két szerepet
jobban aligha játszották valahol. Ugyanezt
mondhatjuk Tóth Elekről is. Az ő Brownja
fiatalosnak is, komolynak is egyaránt tökéletes,
igaz volt. Az érzelmeket szavain, mozdulatain

egyfotmán át tudta önteni a közönség szívébe.
Negyedikül *Szerény* Gizellát kell kiemelni; egy
szakácsnét játszott — de úgy, ahogy csak az
életből ellesett vonásokkal egy alakot értéke-
sen játszani lehet. Elsőrangú kabinetalakításá
tette ezt a kis szerepet. Epizód szerepben pom-
pás alak volt *Szarvasi* Sándor mint őrmester;
kitünően sikerült. — A többi kis szerepet
Vank, Rába, Rédei, Lengyel Klári, Agnelly,
Hidy, Berlányi Vanda játszották.

A rendezőt figyelmeztetjük, hogy a szen-
timentális és a néma jeleneteken kívül nem
fog ártani az örökkévalóságra emlékeztető
hosszu felvonásközlőket is megrövidíteni, hogy
a darabot ne kelljen ásitásokkal megszakítva
élni. *Dr K. A.*

A Vén leányok másodszor. Ma pén-
teken kerül színre *Barrie* nagyhatású vígjátéka
másodszor a Szigligeti színházban.

A t. bérlők figyelmébe. A színház
igazgatósága felkéri a bérlőket, miszerint a bé-
leti összeg II-ik felét, amely a mai napon ese-
dékesé vált, kegyeskedjenek a Színház titkári
irodájában naponta d. e. 9—12 és d. u. 3—5
óráig befizetni. — Egy proscenium páholy
minden 4-ed napra és egy szőlle I. sor minden
páros napra kibérelhető. Bővebbet a Színház
titkári irodájában. — A színház igazgatósága a
következő újdonságokat szerezte meg az idény
II. felére: *Bebé hercegnő*, operett. János vitéz,
operett. Aszfaltbetyár, érdekes bohózat. Heidel-
berg Diákéletek stb.

Egy harmadnapos páholybérlet eladó.
Bővebb felvilágosítást ad lapunk szerkesztősége.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 14. Jogászbál a Kereskedelmi Csar-
nokban.

Január 21. A biharmegyei nőegylet thea-estélye
a Zöldfában.

Január 22. A 48-as népkör bálja a Zöldfa-szál-
lodában.

Január 29. Református bál a Fekete Sas nagy-
termében.

Február 2. A biharmegyei nőegylet álarcos bálja
a Csarnokban.

Február 5. A kath. legényegylet bálja a Zöld-
fában.

TÁVIRATOK.

Vesztegetés.

Budapest, január 12. (Saját tud. táv.)

Az ellenzék vezérő bizottsága ma egész
megbízható forrásból arról értesült, hogy
a Belvárosban egy választópolgárnak
500 koronát adott a kormánypárt azért,
hogy Tisza Istvánra szavazzon.

Az ellenzék felhívást intézett a vá-
lasztó polgárokhoz, melyben figyelmezteti
őket, hogy meggyőződésükben senkitől
sem hagyják magukat meggátolni. Ha a
közhivatalnokok üldözéseknél lennének
azért kitéve, hogy ellenzékiek, akkor for-
duljanak a vezérőbizottsághoz, mely
minden esetben meg fogja védelmezni
őket.

Tiltakozások.

Budapest, január 12. (Saját tud. táv.)

Heves vármegye törvényhatósága ma tu-
domásul véve az országgyűlést egybehívó
királyi kéziratot, egyuttal egyhangulag
tiltakozott a képviselőház extlexben való
feloszlata ellen.

Csanádmegye törvényhatósági bizott-
sága nagy szótöbbséggel tiltakozott a
Ház törvénytelen feloszlata ellen.

Fejérvár Bécében.

Bécs, jan 12, Báró Fejérvár Géza, magy
kir. darabont-testőrség kapitánya ma reggel
ideérkezett.

Fölmentés.

Bécs, jan. 12. A király a következő kézi-
ratot bocsátotta ki Kedves báró Gautsch! Föl-
mentem önt az osztrák művészeti és ipari mu-
zeum gondnoksága elnöki állásától és ez alka-
lommal céltudatos és sikeres tevékenységéért
teljes elismerésemet fejezem ki.

Ferencz József m. p.

Bécs, január 12. Kedves gróf Schönborn!
Kinevezem önt az osztrák művészeti és ipari
muzeum elnökévé *Ferencz József m. p., Har-
tel m. p.*

Gondnokság alá helyezett gróf.

Trencsénből, írják, hogy a kir. kuria
végre gondnokság alá helyezte gróf Zay
Miklóst Zay ugróczi nagybirtokost és volt orsz.
képviselőt elmebeli állapota miatt.

A háboru.

Hajó kórház.

Pétervár, jan. 12. Az önkéntes hajóhad
Kostroma nevű gőzösét ispotályhajóvá alakítják
át és ez hír szerint a harmadik hajóhadat fogja
követni. A hajón hadi lobogót és Vörös keresz-
tes zászlót fog kitűzni, amiről a japán hajóha-
dat a tokiói francia követ értesítette.

Az orosz foglyok.

London, jan. 12. A Standard jelenti Toki-
óból 11 éről: Az orosz foglyok lassanként ér-
keznek Nagaszakiba. Azokat a tábarnokok és
tengernagyokat, kik nem adták becsületszavu-
kat, Nagoriában szállították. A legénység jó
szinben van.

Az elsülyedt orosz hajók.

Tokió, jan. 12. A port-arthuri japán tisz-
tek, kiknek feladata az orosz hajók megvizs-
gálása, a következőket jelentik három czirkáló
állapotáról, amelyekről eddig közelebbit tudni
nem lehetett. Ezek a Gildit, Razbojnik és Szab-
jaka nevű czirkálóhajók. Az első nyugati kikö-
tőben van elsülyesztve, árbocai kiállanak a víz-
ből. A Razbojnik a világítóház közelében van.
azt hiszik, hogy az oroszok maguk sülyesztet-
ték el. A Szabjaka czirkáló is a nyugati kikö-
tőben van. Granátüz pusztította el. Ugy látszik,
hogy egy torpedóvadást is elsülyesztettek. Két
másik ezer méternyire fekszik. Ezek közelében
két elégett torpedóágyunaszádót találtak. Két
torpedóvadász után kutatnak.

Az oroszok nem akarnak békét kötni.

Budapest, jan. 12. (Saj. tud. táv.)
Péterváron csodálkoznak, hogy a lapok
oly híreket hoznak, hogy az oroszok,
most már szeretnének békét kötni. Az
sem igaz, hogy a balti flottát vissza ren-
delte az orosz kormány.

REGÉNYCSARNOK.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva.

28

— Biz én azt nem tudom, itt nagyon
sok rossz ember fordul meg. De nem hordom
mindig magamnál. Itt függ a falon mindig

készen... Midőn őnt közeledni láttam — tettem hozzá — levettem, s a ruháim redőibe rejtettem.

— Hát ha nem olyan ártalmatlan embernek bizonyultam volna, a milyen vagyok, akkor nem habozott volna használni ellenem a revolvert? kérdezte különös kifejezéssel az arcán.

— Nem én! feleltem... Ez nem civilizált ország és az ur... haboztam, mire ő rövid szünet után megmondta a nevét:

— Wynn... Wynn Berti a nevem.

— Engemet Hyde Dorának hívnak. Tehát, Wynn ur, nem szabad elfelejtenie, hogy ez nem civilizált ország. Oly vad vidéken vagyunk, hol törvény és rend csaknem teljesen ismeretlen. Azután nem is vagyok olyan gyermek, a milyennek ön talán képzel. Ugy látzik, ön sokkal fiatalabbnak tart, mint a milyen vagyok... Nagyon kinőttem a ruhámból... De nemsokára ujat kapok. A jövő hétre várjuk a csomagot.

— Régóta van itten? kérdezte Wynn ur.

— Körülbelül három hónapja. Mi — atyám és én — sohasem maradunk sokáig egy helyen. Vándor életet élünk. A múlt évben a gyémánt-mezőkön laktunk, a téli hónapokat rendszeresen valamelyik városban töltjük, Durbanban, vagy Moritzburgban, mert akkor iskolába járok.

— És szereti kegyed ezt a vándoréletet?

— Szeretem, ki nem állhatom a városi életet és városi szokásokat. Terhemre van az, hogy kénytelen vagyok mindig cizfrán kiöltözödni, keztyűt viselni, vasárnaponként a templomba járni, szóval a civilizált társaságnak minden kényszerült kötelezettségeit teljesíteni. A városi levegő fullasztó, sulyos, a keskeny utcákban oly összezsugorodottnak érzem magamat. Szeretem ezeket a széles tereket s ezt a szabad cigányéletet. Szeretem, hogy bármely pillanatban bepakolhatjuk holminkat, s oda mehetünk, a hová tetszik. Szeretem teljesen szabadnak érezni magamat.

— Nem találja nagyon magányosnak az ily életet? Nem vágyódik hasonló kora leányok társasága után? — kérdezte Wynn ur.

Elnevettem magamat.

— Nem magányos nekem ez az élet! Hogy találnám magányosnak! itt van az atyám. Mi ketten sohasem vagyunk egyedül, míg élünk... Ugy tetszik, hallom a lépteit.

Felugrottam s a távolban csakugyan láttam atyámat és Ralfot. A zsebkendőmet lobogtattam és ők viszonozták üdvözlőmet.

— Milyen élesek a szemei! Én csak két kis fekete pontot látok a távolban — mondá Wynn ur.

Nevettem s le akartam venni a tüzről a bográcsot, hogy a konyhába vigyem s kitálaljam a vacsorát, de Wynn ur kivette az edényt a kezemből.

— Nagyon nehéz ez — mondá udvariasan. — Engedje, hogy én bevigyem.

S a nehéz bográcsot a konyhába vitte.

Részt mulattatott, részint bosszantott ez a dolog, mert nem voltam hozzászokva, hogy kényes kisasszonynak tartanak. Köszönetem bizonyosan nagyon ügyetlen és erőltetett lehetett, de aztért rögtön észrevettem, hogy a ruhámon egy nagy szakadás van s kilátszik a piros alsósoknyám, továbbá, hogy a bal arcomon egy kis koromfolt elcsúfítja a szépségemet.

A belső szobába mentem, hol Margotval aludni szoktam s megmostam az arcomat, tiszta gallért tettem és friss bokrétát tűztem a keblemre, mielőtt újra kimentem Wynn urhoz. Ott állottunk egymás mellett, míg atyám és Ralf, mind a ketten fáradtan s durva ruhájukban szennyesen, a kalapácsai vállukon, közelebb nem jöttek. Ekkor elébük mentem, hogy megkapjam azt a csókot, melyet atyám soha sem mulasztott el nekem adni, midőn a munkába ment, vagy onnan visszatért.

— Volt-e szerencséd, atyám? kérdém tőle.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, jan. 12.

Buza ápr.-re	— — — —	19.62
Buza máj.	— — — —	19.46
Rozs ápr.-re	— — — —	15.44
Tengeri májusra 1905.	— — — —	14.92
Zab ápr. ra	— — — —	7.59
Repeze aug.-ra	— — — —	22.60

Értéktözsde.

Budapest, jan. 12.

Osztárhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámi oló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztárk-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905. jan. 12.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.75
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.50
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	98.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyermény sorsjegy-kölcson	— — —	209.—
Títza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	162.—
Osztárk járdék papírban	— — —	99.90
Osztárk járdék ezüstben	— — —	100.—
Osztárk járdék aranyban	— — —	120.—
Osztárk korona járdék	— — —	100.—
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.75
Osztárk magyar bankrészvény	— — —	16.30
Magyar hitelbank részvény	— — —	798.—
Osztárk hitelbank intézeti részvény	— — —	67.825
Osztárk-magyar államvasuti részvény	— — —	6.51
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.07
Német birodalmi marka	— — —	117.47
London vista	— — —	9547
Páris vista	— — —	2400
20 márkás arany	— — —	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”

10. ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet” 1905. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1907 év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyermény-osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/3 részét 6% os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr) beiratási díj fizetendő és egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecs-kéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjai, valamint mindazokat, kik az 1905. január 3-tól kezdődő 10-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni

felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz. mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1904. november hó.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet” igazgatósága.

A 10 évtársulat befizetési napjai:
kedd délután 3—5-ig.
szombat d. u. 3—5-ig.

A szövetkezetnek ez időszerint 2000 tagja van mintegy 35000 üzletrészszel.

Meghívó.

A Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság VI. évi rendes közgyűlését 1905. január hó 28-án d. u. 5 órakor tartja meg saját helyiségében (Kishídő, Lévy-palota). melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
2. Az 1904. évi mérleg előterjesztése, indítvány és határozat a tiszta nyereség felosztása iránt, a felmentvény megszavazása.
3. Az igazgatóság jelentése a felemelt alap-tőke jegyzéséről.
4. Az alapszabályok 5 és 32 §-nak módosítása.
5. Az igazgatóság, a felügyelő bizottság és 13 igazgató tanácsos választása.

Nagyváradon 1905 január 12.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés!

Kivonat az alapszabályból; 11. §. A részvényeseket a társaság ügyében megillető jogokat a részvényesek a közgyűlésen gyakorolják, melyen minden a gyűlést megelőző nap déli 12 óráig a pénztárnál összes még le nem járt szelvényével együtt letett részvény tulajdona egy szavazatra jogosít 13 §. Az évi mérleg valamint az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a magyar ker. törvény 198. §-a értelmében 8 nappal a közgyűlés előtt a társulat irodájában van kitéve és nyomtatott példányokban a részvényesek rendelkezésére is áll.

„Nagyváradai Hitelbank” részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertáll.

Elfogad betétkönyvecskékre és foyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot összeg után 5%-os fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámitol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

Mindenkinek érdeke! bevásárlásait

a

WALLERSTEIN FÜLÖP FIA-féle
(BÉMER-TÉR)

hatóságilag engedélyezett **végeladásban**
beszerezni, hol mindennemű kézmű, divatáru, férfi és női
fehérneműek, női és gyermek kabátok gyári áron

alul az üzlet teljes felosztása miatt **végleg kiárusíttatnak.**
Berendezés eladó. Üzlethelyiség kiadó.

Menyasszonyok és bálozók részére.

Fehér selymek, selyem gázok, selyem
szövetek, koszoruk, fátyolok, damast
árúk, női fehérneműek, PAPLANOK, ÁGY-
garnitúrák és kész kelengyékben *óriási választék*

== a legolcsóbb árkban. ==

Kovács L. és Társa czégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Maradékok félárban.

Maradékok félárban.